

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

Pest'a
25
Noemv'r
7
dec. avr'e
1865

Ese in fie-care luna de trei ori adeca in 5. 15.
si 25. dupa c. v. contienendu done côle.

Pretinlu pentru Austria
pe Opt.—Dec. . . . . 2 fl. —
pe Opt.—Jun. . . . . 6 fl. — cr.

Pentru Romania
pe Opt.—Mart. unu galben.

Nr.
18.

Cancelari'a redactiunei
Strat'a lui Leopoldu Nr. 18.

unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opvrite
anonyme nu se publica.

I
cursu
anualu.

BCU Cluj / DORA D' ISTRIA. Library Cluj

Unu nume fôrte cunoscutu publicului cultu alu lunei civilisate; numele unei celebre dame, carea e unu fenomenu raru pe ceriulu culturai imbratiosiate de tôte natiunile mai inaintate. O stéua stralucitóre, ce a resaritu din intunereculu orientului, ca respandindu lumina binefacatóre, s' atraga atentiunea occidentelui. Dora d' Istria e numele literariu alu unei dame invetiata, si ce e mai de interesu pentru noi, acésta dómna admirata de intrég'a lume civilisata e brav'a ficia a Romaniei. — Omagiulu distinsu, cu care e onorata acésta dama stralucita, nu e

Dora d' Istria.

numai o afectiune de admirare cu carea suntemu indatinati a intempiná o femeia culta, ci e o recunoscintia cu carea suntemu datoru a stimá pre cei mai celebri invetiati, pre cei mai straluciti genii — câ-ci dómna Dora d' Istria ocupa acea culme 'nalta a sciintielor, unde numai genii cei mai rari, talentele cele mai stralucite si zelulu celu mai inflacaratu pentru cultura pôte s' ajunga.

In anii cei d'antâiu a domnirii regelui de Prussia Fridericu Wilhelmu IV, in curtea domnitóre din Berlinu fû aretata o domnisióra frumósá, cam de vre-o

17 ani, carea prin frumsetile-i rare, fragedi-meai incantătoare, dar' mai alesu prin spiritui farmecatoriu si cunoscintiele-i rare atrase atentiunea tuturor.

Acésta tenera straina, erá dómna Dora d' Istria, atunci princes'a Elen'a Ghica, fét'a marelui banu Mihailu Ghica, fratele celu mai mare alu fostului Domnu de Romania Alesandru Ghica, — carele dupa petrecerea mai indelungata in Venetia, Viena, Dresda si alte capitale mai insemnate pentru completarea studiilor in acelu tempu caletoria cu cele doue fete ale sale. Aci cu ocaziunea festivitatiei de véra din Sanssouci, unde la dorinti'a regelui luara parte mai multi invetiati escelinti, princes'a Elena facu cunoscintia cu renumitul Alesandru Humboldt, carele fiindu bine dispusu, vorbiá despre nesculpture antice si despre alte lucruri de arte. Venerabilulu invetiatu chiaru tienea in mána o bucata de sculptura antica, candu se apropiá regele si cercetá cu lorgnet'a pétr'a despre care erá vorba si intrebá ce inscriptiune este aceea?

„Maiestate, noi avem aici o dama, carea cunósce fórté bine limb'a elina“, — díse Humboldt si se adresá catra cea mai mare din acelea doue dsióre si aretandu-i inscriptiunea, i díse cu amabilitate; „Mari'a ta, esplica-ni acestu oraculu!“ — Tener'a princesa se inrosi, inse esplicá inscriptiunea, adaugandu apoi cá d. Humboldt ar fi fostu destulu de galantu, pentru-cá s'a prefacutu ca si candu n'ar fi sciutu s'o traduca.

Princes'a Elena in acelu tempu avea cunoscintie fórté latíte, cultur'a ei erá adenca si seriósá; spre acésta multu si dóra mai alesu i-a fostu in ajutoriu mam'a dsale, carea inca de la natura erá dotata cu sentieminte nobile, si ca o femeia fórté culta, sciea sestraplante in fraged'a sa fiica gustulu pentru totu ce e frumosu, santu si nobilu. Tener'a princesa vorbiá limbele clasice si cele mai culte europene, cunoscea autorii cei mai straluciti din tempulu celu mai vechiu si celu mai nou.

In anulu 1849 re 'nturná in patria, in frumsetiata cu cunoscintiele cele mai frumóse, incátu si marele Humboldt a fostu inuimitu de stralucitulu ei spiritu, si a marturisitu cu sinceritate, cá cunoscintiele ei filologice suntu unu adeveratu tesauru, si cá posiede in sine unu ce originariu, ne mai pomenitu inca; ma i se parca ca si cumu ar dormitá in trena o *missiune*, o chiamare mare.

Nu multu dupa re 'nturnarea in patria, abea numerá 20 de primaveri din vieti'a sa, candu frumósa ca o rosa, subtile si frageda ca unu augeru blandu, o maritara dupa principele

Alesandru Koltzoff-Massalsky, carele se tragea din viti'a uneia din cele mai vechi familie curatu rusesci. — Firesce acésta casetoria nu potea fi fericita; ceriulu posomoritu alu acestei tiere friguróse si apesate de forti'a arbitrara, apoi sociulu ei pré putienu finu si imbuibatu de superstitiunile pan-rusismului, erau in contrastulu celu mai cerbicosu cu sentiemintele fragede ale bravei romane. Curtea lui Nicolae I tiarului rusescu inca nu o potea suferi pentru latírea ideelor aduse din Europ'a culta; vieti'a apesata a sclavilor produse in adenculu animei ei o desgustare nemarginita, si se sterni in peptulu ei dorulu de a sborá spre média-dí. I succese a se intielege cu sotiulu ei, ca sê se desparta frumosu, principele insu-si i cascigá pasportu pentru ca sê póta esí din acésta temnitia ghiatiósá.

In 26. aprile 1855. plecá din Russia si in iunie ajunse in Elvetia, unde i se deschise o vietiá noua. Ca intenerita imbratiosia geniulu seu si se deprinse a-si depune cunoscintiele sale mai alesu in diarele franceze. Colónele diarelor celor mai de frunte erau deschise ei, si a scrisu neobositu in limb'a natiumilor culte inadinsu ca sê atraga atentiunea lumii civilizate asupra orientulu decadiutu, si cu destingere sê cascige simpatí'a Europei pentru tier'a sa.

Caletori'a si petrecerea sa in Elvetia a eternisatu-o prin opulu seu: „Elvetia germana si suirea pe Miunich“, publicatu la an. 1856. — Acestu opu clasicu facu sensatiune placuta; — numele Dora d' Istria, sub care e cunoscuta in lumea literaria, deveni indata poporalu. — Nu mai putienu fu admirata energi'a ei, ce a aratat-o la urcarea pe muntele Miunich, pe care putieni caletori s'au mai suitu. E ase suí pe culmea cea mai 'nalta si acolo inplantá tricolorulu Romaniei, ca unu semnu de suvenire pentru iubit'a sa patria si natiune, carora li-a cascigatu atáta gloria prin fruptele stralucitulu seu talentu. — In an. 1858 publicá o carte: „Despre vieti'a monacala in biseric'a orientala“, — prin carea asisdere se facu renumita; critic'a européna suprinsa de cunoscintiele rare si ideele solide ce cuprindea acestu opu maretiu, a incoronatu-o cu laurii apretiarei generale. — Numele dómnei Dora d' Istria deveni si mai poporalu, candu la 1850 a publicatu: „Femeile in Orientu“, pentru carea cu ocaziunea caletoriei sale in Grecia avu o primire entusiastica si fu denumita de membr'a academiei scientifique din Atena.

De atunci necontentitu se ocupa cu sciintiele, nutrindu in sinulu seu acea dorintia ca ostenecele sale sê fia de folosu mai alesu Roma-

niei, a careia santa fatia in tóte scrierile plutesce inaintea ochilor ei. — Ea a scrisu in limbale culte pentru ca sê-si implinésca marea sa chiamare mai cu succesu, — acuma inse la dorinti'a generala, si-a datu promisiunea, câ va scrie si in dulcea limba materna. Deie ceriulu ca câtu de curendu sê vedemu realizata acêsta promisiune imbucuratóre; — ni place a crede câ brav'a romana, carea in opurile sale de atâte ori si-a adusu aminte cu fragedîme si iubire de dulcea sa patria, nu va intardiá multu cu implinirea dorintiei celei mai intime a unei mame, carea cu nerabdare ascépta ca dragalasi'a sa *fica* — sê vorbésca *in limb'a sa!*

LA UNU FLUTURU.

„Fluturele
Tenerere
Ce totu sbori,
De pe flóre
Câtra sóre,
Câtra nori?!

In gradina
Pe tulpina,
Langa crinu;
Pentru tine
Nu e bine,
Simti vr' unu chinu?

Ori, fíntia,
Ai credintia,
Câ-i sê poti,
Pan' la stele,
Pan' la ele
Ca sê 'n noti?

Gresiesci tare,
Tu in stare
N'ai sê fii,
N'ai potere
Pintre sfere
Sê te tîi!

Asta cale
Cu-ale tale
Aripi mici,
Draga frate!
Nu-i strabate
Ai sê picii!

Mândra flóre
Cu-aripióre,
Intre flori
Esci in pace,
Ai ce-ti place,
Ce mai sbori?!

Ele tóte
In róte
A loru sinu,

Ti-lu dau tie
Ca sê-ti fie
Léganu linu . . . .,

O fecióra
Balaióra
A rostitu,
Catr' unu fluturu
Verde muguru
Infloritu.

Fluturasíulu,
Dragalasiulu
Ne-ascultandu
Se redica . . . .
Inse pica
In curendu.

Éca plange
De se stinge
Câ-ci vai! ea
Pe-asta flóre
Sboratóre
Multu iubca!

G. Têutu.

Flórea de pe Cerna.

— Novela originala. —

(Finea.)

Frumós'a Asechi statea blanda ca unu angeru inaintea lui Mustafa, carele o priviá inimitu de farmeculu surisului placutu ce licurá pe budiele-i tacute.

La privirea acestei fíntie dragalasié, care in acestu momentu parea supra naturala, cine s'ar fi potutu opune; — cine ar fi potutu sê tréca pre langa ea, fara ca sê nu se inchine ei, — sê uite viétia, fericire si tóte ce l' aru mai legá de acestu pamentu?! — Mustafa negresítu nu; de siguru nu si de ar cere ea tóte comórele sale. — A poté fi in giurulu acestei fíntie placute, — a privi acei ochi inflacarati, — a o vedé suri-dienda . . . . erá mai multu ca destulu pentru ca sê uite tóte, sê nu mai scie de armat'a sa, de comandantii sei, — elu sentiá câ e fericitu, câ e impresoratu de binecuventarea marelui profetu.

Mustafa invinsu de pasiúnile selbatice ce-lu corbaciau cu taria, cadiu ametítu la piciórele frumósei Asechi, si ca nebunu strigá cu esaltatiune :

— Alah e poternicu si profetulu lui e mare!

Asechi puse man'a pe fruntea lui.

— Ah! poternice dómne, cumu ardi ca foculu, — ar fi bine sê te mai recoresci; nu bei nitíca apa ca sê-ti mai astemperu foculu, — nu ti-e sete stralucite domnule?!

— Da, mi-e sete, — galgaiá turculu, — mi-e sete, fôrte sete de guriti'a ta! — si cu convulsiune si-intinse manile spre a imbratiosia tene-r'a frumósá.

Asechi se eliberá din bratiile lui si se scolá dicandu cu unu surisu desmerdatoriu :

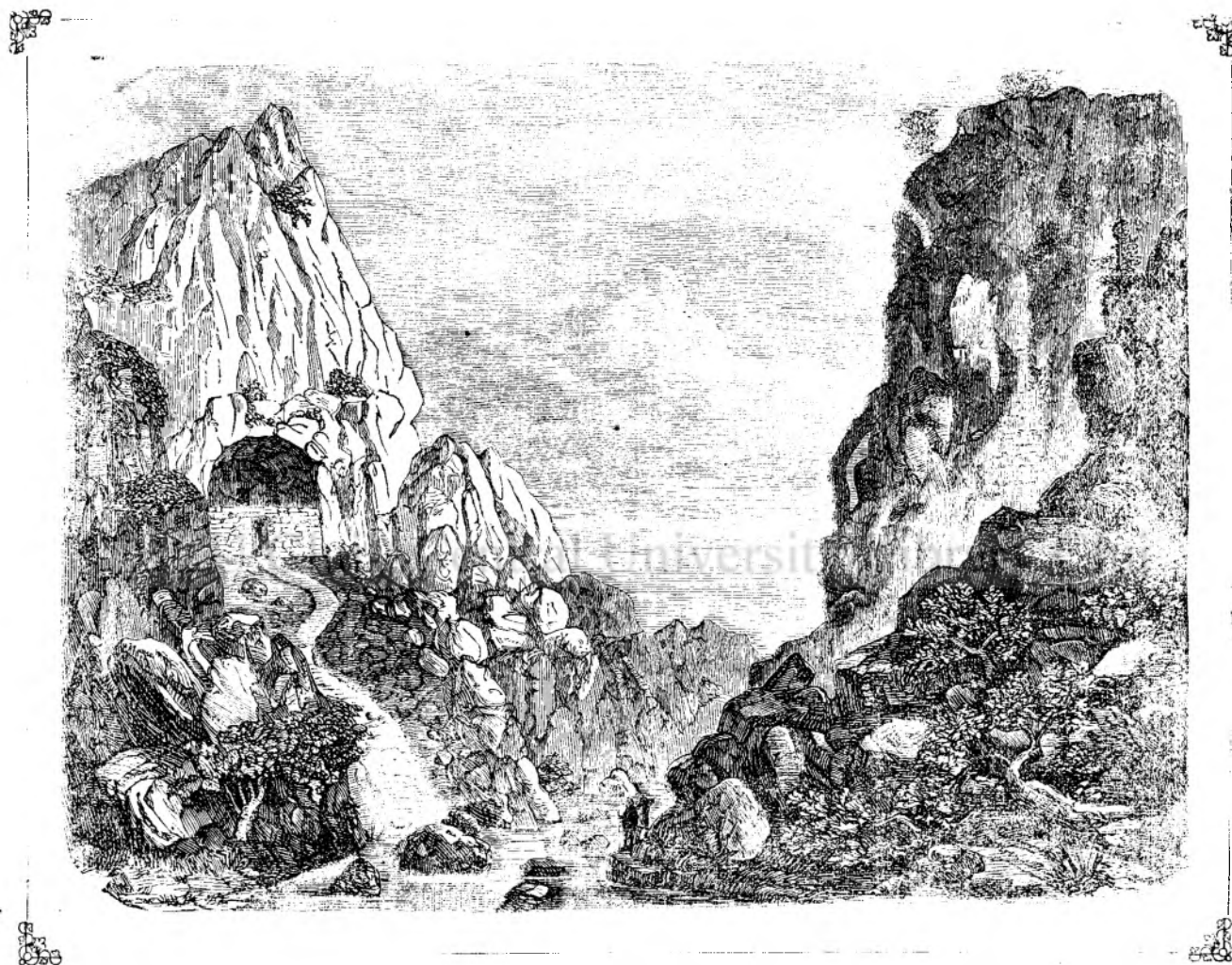
— Ba lasa domnule, cá mai buna va fi ap'a pentru sete.

Apoi ajungandu la o mésa de osu de elefantu, turná apa in unu paharu coloratu ; —

mangaie pre iubitií mei parinti si dulcele meu frate!

Atunci impacata cu sórtea sa si-sterse lacri-mele, fati'a-i dalba éra suridea gratiosu ca só-rele desvalitu dintra nuori si cu frumós'a sa mana aredicá paharulu ca sê bee, apoi sê dee si turcului insetosiatu. — Candu erá sê guste beu-tur'a de mórte detunara trei tunuri in apropiere.

Paharulu cadit din manile fetei, carea in-spaimantata sarí la ferésta.

Che'a Turzii in Ardeutu. (Vedi pag. 220.)

atunci indata parea cá tremura manuti'a ei, fétí'a ei cea mai nainte suridietóre se intunecá.

— Dómne iérta-me cá comitu unu pecatu infioretoriu! — oftá ea — dar' decátu sê fiu desonorata, mai bine sê moru ; — sê moru, inse resbunata, — sê móra si elu cu mine!

Nenorocit'a féta in acelu momentu parea cá e angerulu dorerei, cu ochi inroati de lacri-me priví spre ceriu si se rugá :

— Dómne, préindurate Tata, fií intr' ajutoriu fiilor tei asupriti de cét'a paganilor, impresóra bunatatile Tale preste tíer'a mea si ah!

Anim'a ei saltá de bucuria.

Armat'a crescinilor se apropiá cu pasi repedi, aerulu de demanétia se incinse de nuorii aredicati de pe siesulu intinsu ; sgomotulu armelor si sunetele trimbiteilor se audiá in pregiurulu palatului. O cétá de turci sositi din cetate fú atacata de crescini, lupt'a erá crancena. Flamur'a cu Crucea Salvatorului falfaiá cu superbia. . . .

Mustafa desceptatu de sgomotulu neindatinatu se sculá si zebunitu se invertiá in tóte partile, candu usiele se deschisera si intrá

Ahmetu cu Alli, cari inspaimantati se apropiara catra domnulu lor si fara cuventu lu-apucara de mana si prin o usia secreta lu dusera afara din gradina.

Frumós'a Sabina remase singura la ferésta, nu multu dupa acésta vediù trei calereti sborandu spre cetate; — de pulberea cea mare nime nu putea cunósee cà acei calereti erau campii paganilor. —

Nu multu dupa acésta lupt'a din apropiare si-luà alta direptiune; — turcii, câtii au mai scapatu cu viéti'a, fugiau nebuni spre cetate, unde podurile indata se aredicara, câ-ci vediura cumu-câ acusi voru fi atacati, de o poterósa armata crescina.

O ceta de crescini incungiurara palatulu de véra a lui Mustafa, servitorii turci au grabitu de au inchisu usile si portile si pe feresti respundeau cu focuri crancene la atacârile din afara, — dar' in fine sórtea celor din launtru deveni desperata; palatulu ardea din tóte partile. . . .

— Acuma va fi destulu acestora, — strigà comandantele crescinelor — sè mergemu la fratii nostri spre atacarea turcilor din cetate.

Cét'a eroilor indata plecà dupa comandantele lor, numai vre-o cativa au ramasu acì, spre a veghià ca sè nu scape vreunulu din launtru zidurilor.

Tipete si vaietâri infloretóre resunau din palatu, o multime de june frumóse, copii si barbati se ivira la ferestile deschise, toti cu manile rupendu-se se rogau :

— Ajutoru, ajutoru ómeni buni, fiti cu indurare, câ-ci foculu ne cuplesiesce!

— Neci o indurare, — strigara cei din afara, — acolo sè periti cu totii.

Foculu totu mai infloretoru se incingea, grindile ardietóre incepura sè cada, odalisecele cu perulu desplatitu desperate strigau ajutoru, — deasupra lor acoperementulu numai decátu erà sè se surupe si sè le ingrópe.

La pórt'a mai in frunte statea unu teneru radiematu pe arm'a sa si privià cu óre-care infiorare foculu grozavu, — fati'a lui nu se cunoscea de pulberea si fumulu bataliei, — pareá adancitu in meditatiuni si slabitu din poteri dupa ostenele resbelului. — Odata lu vedemu a tresari din meditatiunile sale si aruncandu arm'a din mana strigà :

— O! Ddieulu meu, incéta cu mani'a ta si dà-mi putere spre mantuirea ei!

Cu aceste cuvinte grabi spre palatu si spargandu usi'a intr' unu momentu, se arunca in foculu grozavu, — — flăcarile si fumulu lu fa-

cura nevediutu, — — — unu tipetu sfasietoriu se audi, — si in momentulu urmatoriu palatulu ardietoriu se ruinà si ingropà pre toti ce se aflau intr' ensulu. . . .

Tacere adancà urmà.

Peste câteva minute reesi tenerulu din flacare aducandu in bratie o fintia femeiesca; — abea se vediu in liberu, cadiu ca ametitu la pamentu impreuna cu jun'a lesinata.

Negresitu cà demultu a-ti ghicitu cà curagiosulu teneru erà Mihailu si jun'a mantuita — Sabina.

Cativa ostasi grabira indata in ajutoriulu lor si ii dusera in cortulu capitanului Rujani, parintele Sabinei. — Candu s'au desceptatu ei erau cei mai fericiti pe pamentu. Frumós'a Sabina erà in bratiile parintilor si fericitul Mihailu recompensatu peste mesura pentru credinti'a si amórea sa, cu promisiunea, cà va dobandi mana adoratei sale. .

In 13. optomvre 1716 turcii din cetatea Timisórei capitulara, cu conditiune ca liberi sè parasésca tiér'a pentru totudéuna.

Bucuri'a crescinelor erà nemarginita. Nu multu dupa acésta si tenerii nostri si-aflara paradisulu doritu. — Mai tóta tiéra vorbià in acelu tempu despre fericiti'a cununia a *flórei de pe Cerna*.

Ioanu Siepetianu.

Toalet'a animei femeiesci.

Chiaru cà am nimeritu tem'a, cu carea inadinsu voiescu sè atragu atentiunea frumóselor cetitóre! — *Frumósetor* sè recomendu mediulóce de *infrumsetiare*, nu e óre o osteneła fara scopu? — A cará apa in mare, — a aprinde lumina candu sórele straluce in deplin'a sa splendóre, — a invetià paserile sè sbóre, sè cante, nu sémana óre cu lucrulu meu, candu me nisuiescu sè recomendu „seesului frumosu“ mediulóce de *infrumsetiare*?!

Dar' nu cugetati gratióse cetitóre, cà m'asiu tiené competinte ca sè vi tienu lectiuni, ca acele cârti arogante, ce vi recomanda diferite si nenumerate mediulóce de *infrumsetiare*, prin cari vi poteti delaturá séu celu putienu acoperi unele slabitiuni corporale si spirituale, cu unu cuventu ca sè poteti face impresiune placuta atátu prin exteriorulu, câtu si prin interiorulu bine grigitu alu dvóstre. — Ferésca-me Ddieu de o astufelu de pedanteria si siarlataneria negalanta. — Eu voiescu ca sè vi atragu pretiós'a atentiune la nesce mediulóce de *infrumsetiare*,

despre cari dóra inca n' ati mai auditu, séu nu vi le-a recomandatú cineva cu deplina energia si cuviintió's'a bunavointia. Voiescu sê vi atragu atentiunea spre acelu punctu, in care e concentrata viéti'a femeie'sca, spre acea gradina parasita, in carea trebuie sê înfloréscá flórea fericirei pamentesci, spre fraged'a anima a frumósei cetitóre, ce e chiamata spre a se fericí si sê fericéscá.

Sciu, pré bine sciu frumósa cetitóra, cá din fragedele tale teneretie s'au ingrigitu pentru desvoltarea, crescerea si poleirea corpului teu. — Nemicu n'au trecutu cu vederea, nemica n'au lasatu ce au cugetatu cá e de lipsa pentru ca sê fii subtila, dragalasia, de statura maies-tósa si usióra ca o caprióra. Tali'a-ti mladiósa au strins'o in vestminte stremte, si pitiórele-ti manuntiele in' caltieminte si mai strimte. Te invétia sê umblí, sê joci frumosu; sê scii face gesticulatiuni gratióse si istetie; sê siedí cuviintiosu si totusi comodú; sê scí luá pusetiuni maies-tóse si impunetóre; apoi sê faci complimente cuviintióse; sê te inconvii dupa giurstári, acusi cu recéla, acusi cu afabilitate si amicétia, — acusi cu blandetie, acusi éra cu superbia. Si ca taliei subtile sê corespunda si colórea fetiei tale, afara de mancárele mai grele, te padiescu de ventulu primaveréi si te scutescu de radiele sórelui de véra.

Dar' ce e dreptu pe langa crescerea si desvoltarea corpului, nu se uita si de spiritulu teu. — Te invétia sê scí conversá in limbele moderne. Primesci lectiuni din musica si cantare, din caligrafia si desemnu. Scii ceva si din aritmetica, si in cele trei regiuni ale naturei inca te scí órecumu orientá, nu intr' altu chipu din geografia si istoria inca ghicesci câte ceva.

Acuma, pe langa atâte calitáti frumóse si placute poti impune cu brillarea spiritului, cu gratiele corpului teu. Poti sborá ca fluturele pe radiele sórelui, si multímea slaba la vedere nu va observá vermele impanatu si 'nfrumsetiatu; — poti primí cu multiamire si indestulare omagie de admiratiune a adoratorilor tei, — si poti fi convinsa cá tamaiarea curtisanilor tei va fi sincera, cá-ci i-ai orbitu cu splendórea fiintiei tale, inse in acésta stralucire triumfala unii mai ageri la ochi voru observá unu punctu negru, care mai tardíu va intunecá ceriulu serinu alu vietiei tale.

Acestu punctu intunecatu si parasitu e — *anim'a*. — Despre tóte s'au ingrigitu educatori tei, numai acésta a remasu parasita, uitata de ei si dóra de tine. Pre acésta nu o desvólta, nu o poleiésa nime! Pe langa corpu-ti bine cres-

cutu si spiritu-ti decoratu cu diferite cunoscintie serman'a anima a remasu orfana, ca biét'a féta din poveste.

Adeveru, adeveru dícu voue frumóse cetitóre, fórté ratecescu aceia, carii punu atáta ostenála pentru crescerea-ti stralucita si de desvoltarea animei tale se uita ca pamentulu; cá-ci fórté putienú, séu mai nemicu nu ajunge stralucirea orbitóre a corpului si spiritului teu, daca aceste radie reci nu au caldur'a animei.

Fati'a gratiósa atrage; spiritulu deobliga; — dar' ca sê fimu deobligati, catenati de o fiintia pentru tóta viéti'a, aceea numai anim'a, aceea féta orfana si uitata e in stare sê facea.

Ce-ti ajuta, cá esti sprintena ca o caprióra, cá esti subtire „ca trasa prin in anelu“ si esti crescuta ca bradulu frumosu — daca anim'a ti remane aplecata si apesata ca vegetalele din umbra? — Ce-ti ajuta, cá statur'a-ti maies-tósa e decorata cu tóte gratiele, frumsetiele dínelor plapande, — daca anim'a ti-e devastata, lipsita de florile binemirositóre ale sentiemintelor nobile? — Ce-ti ajuta, da cá fati'a ti-e alba ca néu'a alpilor, si e infrumsetiata cu rosele sanetatei, — daca anim'a ti-e morbósa, fara de viétia si — maculata? — Ce folosu ai, cá in diferite limbe intielegi si scii reflectá la complimentele lingusitorilor, cari tamaiédia desiertatiunilor, slabitiunilor tale, daca anim'a inse nu e in stare sê intieléga limb'a sentiemintelor fragede? Ce folosu ai, cá manutiele tale potu desemná tablourile cele mai incantatóre, cá scii depinge ceriulu decoratu cu mii si mii de stele, — daca anim'a nu póte creá in desiertulu vietiei tale o singura floriceica, o unica stelisióra ce ti-ar poté fi spre incuragiare si indreptare spre unu órecare scopu mai nobilu? — Ce folosu, cá dragalasierele degetutie potu vragí pe pianulu teu doinele cele mai suprindietóre, — daca in anim'a ta nu este neci o córda, ce ar scí acompaniá cu compatimirea mangaietóre la tenguirile simpatiei, si la vibratiunile amorului si amicitiei, s'ar contopí in armoni'a ceréscá?! — Cu unu cuventu: ce folosu, cá corporalminte si spiritualminte te poti falí cu tóte avutiele, ce numai póte decorá pre o femeia natur'a si art'a, sciinti'a si cultur'a, — daca anim'a-ti remane sermana, desiérta, negrigita si intunecata ca nóptea far' de stele, — daca lamp'a eternala a credintiei nu respandesce in ea radie binefacatóre, daca ea nu e incaldita de foculu vestalu ai iubirei caste?!

Crede, ah! fii convinsa frumósa cetitóre, cá desi orbesci pre cutare si cutare cu stralucirea frumsetielor tale, — daca in anima nu straluce

stéu'a îndreptátóre a sentiemintelor nobile; esti asemenea acelei naie ratecite pe valurile mării, carea merge orbesce spre perire, séu si mai tare asémeni luminei de média-nópte, carea e maré-tia si maiestósa, inse da o privesce cine-va din apropiare, inghiatia de frigu!

Corpulu si spiritulu laolalta inca nu suntu in stare ca sê atraga cu tóte frumsetiele lor pre unu barbatu, care ar fi aplecatu sê te iubésca cu sinceritate pana la mormentu, care sê fia gata a se jertví pentru tine si *numai* pentru tine te incungiuira si intempina necontenitu cu fragedime si iubire; *numai* pentru tine si nu pentru frumsetiele-ti orbitóre si avutiele-ti amagitóre, cari potu deoblegá si catená numai pre cei desierti, usiori la minte si preocupati de interesulu materialu.

Inse daca vrei sê atragi pre unu barbatu, care sê te iubésca, nu pentru frumsetiele, gratiele si averile trecátóre, ci singuru pentru tine, câtu vei traí : atunci in anim'a ta sê lucésca curatieni'a si inocinti'a, sê inflorésca florile mirositóre ale virtutilor. — Dar' unele mame si educátórele cele mai multe nu se pré ingrivescu, nu afla cá ar fi de lipsa ca sê-ti îndrepte atentiunea si spre acestu tesauru alu peptului teu. — Spre aredicarea frumsetielor tale, si spre desvoltarea spiritului teu facu cele trebuintiése, uneori si cele netrebuintiése, inse pentru desvoltarea, nobilarea animei tale nemicu, séu préputienu.

Daca esti 'nalta si frumósa, te privescu cu multiamire superba; — daca statur'a corpului teu nu e perfecta, daca faci vre unu pasiu stangaciu si necorespondietoriu regulelor dictate de maestrulu de jocu, tóte alea întrebuintiédia numai ca sê indepartedie, séu celu putienu sê acopere reulu; dar' daca anim'a ta a luatv vre-o direptiune stremba : aceea nime nu o observédia.

Daca dragalasi'a fetitia si-incretiesce fruntea, atunci mam'a ingrigita indata se nisuieste ca sê indepartedie nuorii depe fati'a fetei sale; dar' daca animiór'a copilei plapande in unele mominte e impresorata de dorerile cauate prin innabusirea unor sentieminte, — de aceea nime nu se interesédia.

Cu ocasiunea ospetiului séu alta festivitatie la mésa odeseori audimu pre mamele cu griga dicandu : Drag'a mea, angerasiulu meu, béga sém'a, nu mancá asta séu aia, ca sê nu-ti striti stomaculu! Inse daca se ivesce cu fetiti'a sa in astfelu de societate, unde desiertatiunile si slabitiunile omenesci ar poté inveniná animiór'a frageda a copilei inocinte, maicuti'a buna nu-si

aduce a minte sê dica : Fiic'a mea, asta nu e pentru fetele bune, baga séma sê nu-ti strici anim'a!

De aceea frumósa cetitóre, pentru ca sê fi intr' adeveru frumósa, gratiósá si incantátóre, dar' mai alesu fericita, te rogu : ingrivesce-te mai multu de anima! Infrumsetiédia-ti anim'a, precumu ti place sê-ti infrumsetiedi corpulu si spiritulu.

Anim'a inca are frumóse si fórté pretiése mediulóce de infrumsetiare. Vrei sê le cunosci? — Éca cu ce trebuie sê-ti infrumsetiedi animiór'a ta : Mai nainte de tóte sê-ti decoredi anim'a cu crucea de diamantu a religiunei; apoi pretiós'a catena de auru a amicitiei si amorului; nu intr' altu chipu si salb'a de margele a virtutilor, sentiemintelor nobile si a datorintielor femeiesci; velulu de castitate aiu modestiei, inocintiei si alu blandetielor. — Decorédia-te cu aceste, si vei avé acelu talismanu, prin care vei asigurá atátu fericirea ta, câtu si acelor ce li-e legata sórtea cu sórtea ta.

Si acuma gratiósá cetitóre, sê-ti spunu inca cu cateva cuvinte cumu trebuie si cumu nu trebuie sê fia anim'a. Asia dara daca nu ai perdutu inca pacienti'a, ti le voiu insirá :

Anim'a femeiesca sê fia ca mormentulu : ca despre tóte ce jace intr'ensa, numai frumosu si bine sê potemu vorbí. Si éra anim'a femeiesca sê nu fia ca mormentulu, din care sê se descepte umbr'a ingroditóre, ce ar inspaimantá fericirea din pregiurulu teu.

Anim'a femeiesca sê fia ca o rindunica, asia de blanda si casnica. Si éra sê nu fia ca rindunic'a, sê ne parasésca candu se aprópe iérn'a nenorocirei.

Anim'a femeiesca sê fia ca arf'a eolina, la suflarea blanda a sentiemintelor nobile sê vibredie in armonia farmecátóre. Si éra sê nu fia anim'a femeiesca ca arf'a eolina, ca la tóta suflarea sê resune.

Anim'a femeiesca, sê fia ca citron'a : sê pórté stéu'a in launtrulu seu. Si éra sê nu fia ca lamai'a, ca sê inacrésca viéti'a barbatului.

Anim'a femeiesca, sê fia ca ros'a; sê incante cu frumseti'a, si parfumulu ei. Si éra sê nu fia ca ros'a, ca sê impunga cu spinii chiaru pe cei din apropiarea ei si sê sufere toti fluturii nestatornici.

Anim'a femeiesca, sê fia ca sórele, cerculu familiei ca pre o lume mica sê lu luminedie si sê-lu impresóre cu radiele bunetatei sale. Si éra sê nu fia ca sórele, ca la ivirea ori carui nuoru sê-si retraga radiele si sê ne lase in întunerecu.

Anim'a femeiesca, sê fia calindariu, sê cu-

prinda in sine tóte semnele ceresei. Si din contra sê nu fia precumu e calindariulu, sê fia de tóte dilele, sê nu-si afle fie-care numele seu scrisu in ea si sê nu se schimbe in totu anulu, precumu se schimba calindariulu.

In fine : anim'a femeieşca, sê fia ca umoristulu bunu, daca imbratiosiedia unu objectu, de acela sê nu se desparta pana nu-lu finesce. Si totusi sê nu fia ca umoristulu, care se mesteca in treburile altora.

Dupa Saphir :

J. Grozescu.

Chei'a Turdii in Ardealu.

(Vedi ilustratiunea de pe pagin'a 216.)

Trecandu printra sirulu muntilor de la Turda unde fie-care stanca si-are traditiunea sa, ne sentim straportati in adenculu trecutului, ce ni pare oresi cumu fabulosu, dora pentru ca generatiunea de acumu scie numai a admirá, dar' nu si a implini fapte mari; cuprinsi de suveniru maiestose cu santa pietate trecemu prin acesta vale incungiurata de munti gigantici, sub cari sierpuieste Ariesiulu cu undele-i selbatice, si lasandu orasiulu Turdii in departare muntii se totu mai apropia, valea se totu mai angusta, apoi lasandu morile de pe ap'a riurelului de munte, inaintea nostra sta *Chei'a Turdii* in grandios'a sa marime. Stancele maretie se 'naltia spre ceriu, la acarora privire ne cuprinde o ore-care infiorare, anim'a inceta pe unu momentu de-a bate si nu aflamu o voce spre exprimarea sentimintelor ce ne-au impresoratu. — *Chei'a Turdii* precumu si ilustratiunea nostra dupa „H.“ pré nimeritu areta sta din grandiosele stance despicate, lungimea ei pote fi de vre-o 600 stangeni, angust'a sa vale nicaire nu e mai lata ca de 12 stangeni, ma uneori se stremtoresce si pana la 3 stangeni; in drept'a pe unu munte se vedu ruinele unei biserice, carea in an. 1848 a arsu. —

Cuprinsu de suvenirile trecutului fie-care romanu se sente impresoratu de o dorere vedindu aceste locuri santite de sangele strabu-nilor eroi, ni fulgera prin minte o scena infiore-tore, si ca fara voia cantamu cu „lauretulu bardu alu natiunei“ D. Bolintineanu :

Pe camp'a Turdii, pe unu verde plaiu,
Tabara ostirea marclui Mihau,
Acolo, in cortu-i Domnulu se gandesc :
Fericirea tieroi anim'a-i rapesc.
Are-o presimtire ce l'a turburatu
Si pe man'a-i dalba capulu a plecatu. . .

Astufelu, candu eroulu mare statea sin-

guru, vinu ucigatorii tramisi de Basta, candu unu ucigatoru :

. . . trage iute palosiulu usioru,
Si cu o lovitura repede si tare,
Lu implenta 'n sinulu eroului mare . . .
. . . Tota-a lui ostire cu dorere-lu plange,
Apele pe cale stau si se oprescu,
Paserile 'n aeru triste ciripescu ;
Mortea cu-a ei mana fati'a lui atinge,
Anim'a-i inghiatia, verb'a i se stinge :
Er victi'a-i mandra sbora catra nori,
Ca mirosulu dulce unei stinse flori.

Columb'a.

(Romanu de *Alexandru Dumas.*)

(Urmare.)

O! multu iubite catu de frumoş-su diorile, de amu fi la olalta, de amu privi la olalta stelele, ce tu le cunosci de nume, cum disparu si se stingu in aeru si peste cate-va minute se ivesce si soarele, care le alunga!

Deschisei ferest'a mea, mi-se parca a se intinde inaintea mea unu spatiu fara margine. Ah! eu catu e spatiulu mai mare, eu atatu sum mai perduta!

Domne! frumoş'a fabula amorosa a lui Tescu si a Ariadnei nu e decatu fabula si rogatiunea mea, rogatiunea mea profunda, ardietoare, eterna, nu-mi va midiloci de la binecuentat'a Ta drepta atare angeru, care se-mi aduca firu conducatoru la densulu.

Oh! tacu, privescu, asceptu!

Nimica, nimica, o Domne! nimica decatu soarele, fati'a ta, care fara ea se apara inca, coloresce cu colorea rosei tota atmosfer'a, care inota a supra sirului muntilor, langa cari se inaltia in minutulu presinte.

Oh! pentru o anima liniscita ce privelisce frumoş'a ar fi acesta!

Catu de frumoş-su, si ce forme placute au colinele aceste, ale caror piscuri intunecoşe aparu prin radiile sale! Ce gigantiu si majestosu este acelu siru de munti acoperiti cu neua, care stralucesce argintatu de primele radie ale stelei divine! Cum e acelu fluviu mare, care taie siesulu si care curge atatu de linu, maiestosu si afundu catra mine! Cum e . . . o! Domne!

Domne! eu nu me mai insielu; Domne, angerulu pentru care me rogai, pe care lu-acceptai, sosi neveditu dar realu. Domne! aceste coline, langa cari soarele se inaltia, acestu pisu duplu intre cari acuma sta, muntii acoperiti de neua, cari se paru a fi nescie stelpi de argintu ce tienu firmamentulu cerescu, fluviuulu celu mare ce curge de catra mediiadi spre media-nopte si care primesce in sine riurile mici asié ca principele tributulu supusilor sei . . . aceste sunt acele coline, acci munti si acelu fluviu, ce mi-le descriesese densulu, ca le vede din ferest'a sa! Orizonulu meu e si alu lui!

Dómne! numai pentr' acea m'ai lasatu sê ratecescu, ca cu atâtu mai vêrtosu sê me conduci la densulu? Pentr' acea inchisesi ochii mei, ca sê-mi areti lumin'a deca îi voi deschide?

Dómne, Dómne, îndurarea ta nu are margini!

Esti mare, esti santu, esti bunu, si numai în genunchi este iertatu a vorbi cu tine.

Ingenunchie dara ânima fara credintia, carea te-ai indoitu de bunetatea Domnului! Ingenunchie, ingenunchie, ingenunchie!

Demanéti'a la patru ôre.

Multiamfi lui Ddieu si plecu. Oh! si poterea mi-revini cu credinti'a. Numai pentr' acea fusei slaba, câ-ci desperai.

Inca o ochire, inca o privire!

Oh! câtu de fidelu erâ tabloulu, multu iubite! Ca pictoru câtu de bine lu-vediusi! ca poetu câtu de bine lu-descriesesi!

Éca piscurile muntilor Pirenei, cari din colórea alba palida trecu în colórea cea mai viua a argintului; éca côstele lor negre, cari se luminédia din ce în ce si cari din negre, devinu vênete ca viórelele, apoi vênete albastre, ca si o inundatiune de lumina, ce s'ar cobori din înaltîmea muntilor; éca diu'a ce se respandesc a supra siesului; éca riurelele cari lucescu ca firele de argintu; éca fluviulu care unduléza ca unu firu de matésa; éca pasarelele ce canta în desimea de lauri, între crengile grenadelor si în tufele de mirtu; éca, éca vulturulu, regele firmamentului, care se 'nvêrtesce în aerul!

Oh! multu iubite, ne reuniramu dara cu privirea nostra si cu vedu ceea ce vedi tu.

Dar de unde o vedi!

Acepta, accepta, epistol'a ta e aice. Oh! epistolele tale nu me parasescu spre unu singuru minutu; candu voi mori, ele vor fi pe anim'a mea si cei ce me vor pune în mormentu voru avé misiunea, sub pecatu de sacrilegiu, a le îngropá cu mine.

De unde o vedi tu!

Dómne! abia mai potu ceti; din norocire o sciu d'a rostulu; de asiu perde-o, asiu fi în stare a o descrie de la sírulu celu d'antâiu pana la sírulu celu de pe urma.

De atâte ori am cetit'o!

„Ferést'a mea, încungiurata de crengile unui jasmín tufosu, a carui flori inchinandu-se în chili'a mea, o imple cu parfumulu placutu, — se deschide spre răsáritu.“

Ast'a e, ast'a e!

Sórele resare în sting'a mea, tu esti d'a drept'a.

„Regiunca unde eu locuiescu e inchinata de catra médiadi spre média-nópte, de la munti pana la siesu.“

Tote sunt asiá.

Da, acolo, josu sub orison, — Ti-multiamescu

Dómne, câ diu'a carea se apropia e atâtu de luminósa! — éca loculu unde jace locuinti'a ta de eremitu.

Oh! de ce e inca atâtu de departe, séu de ce vederea omului e atâtu de slaba? Vedu o suta de puncte mici presarate între arborii verdi; care din aceste puncte albe e locuinti'a ta de eremitu?

Oh! columba scumpa, columba multu iubita, columba fiic'a ceriului, asta trebuie sê mi-o spuni tu.

Me ducu, multu iubite, me ducu; fie-care minutu perdutu e unu furtu din fericirea nóstra; a perde unu minutu ar însemná a tentá pe Ddieu.

Asiá dara câ pentru acea m'ai perdutu pe mine, câ-ci ai vinitu cu unu minutu, mai tardîu?

Vina columba! Da, da, asiá dara câ mane, séu dóra inca în sér'a asta lu-vomu vedé?

31. júliu.

Noptea intrerupse recercarea nóstra, multu iubite; dar speru, speru!

Intrebai de tota lumea si în departare mi-aretara o monastire de camalduli, langa monastirea acésta o casa, ce semená fórté cu ceea ce mi-o descriesesi. Védiu albéti'a ei în aerulu azuru de sera; acela dóra erâ si alu teu, dóra si tu priviai orisonulu teu, far'a scí, câ în acelu orisonu se misca acea fiintia sermana, nevédiuta pentru tine, carea traiesce numai pentru tine si carea fara tine va mori.

Precum spusei, întrebai, si mi-respunsera, câ în acésta casa locuiesce unu omu senguratecu, întieleptu, iubitoriu de Ddieu, inca ténérú si frumosu.

Acestu omu esti tu, multu iubite; asié dara câ esti tu?

Daca esti tu, atunce ai petrecutu diu'a în satulu Camons, unde sum eu.

Ai cercetatu pe unu sermanu lemnariu carele ca-diendu de pe acoperisiu si-franse piciorulu. Tu i-ai legatu ran'a si ai grigitu de densulu. Apoi mergandu dísei întregei familie ce genunchiá înaintea ta:

— Voi sunteti mangaiati; rogati-ve pentru mangaiatoriulu!

Oh! acesta esti nesmintitu tu, te-am cunoscutu din vórbele tale dorerósc. Tu me accepti; nu scí ce se întemplá cu mine si suferi.

Suferi, câ-ci te 'ndoiesci. Oh! barbatulu tot-deauna se 'ndoiesce; eu neci candu n'am dubitatu, ci credeam câ ai moritu.

Daca cugetu câ vinindu cu doue ôre mai iute, me 'ntalnim cu tine dóra!

Dísei dóra, câ-ci de eram sigura câ esti tu, ori câtu de struncinata eram, asiu fi plecatu de locu; mi-asiu fi luat unu conducatoriu ca sê me duca. Dar da daca me însielai, daca n'ai fostu tu acela? Oh! instinctulu columbei ajunge mai multu decâtu tóte; acela n'a ratecitu neci unu minutu. Poterile mele me parasira, ea n'a smintitu.

(Va urmá.)

REVISTA DE MODA.

Paris, 1-a decembrie.

Coler'a cu palid'a sa fatia s'a dăsu și în locul ei a sositu capriciosulu sezonu de iërna. Êrasi potemu vedé câ armele luptatorilor contra molei lucuriôse remanu învinse de acêsta potere ce totu surâdiendu înaintéda eucerindu în tôte partile, numai dupa ca adescori vedemu fetie întristate, — dar' sê nu ne adencimu pré tare în meditatiuni seriôse și sê nu cutediâmu a face vre-o alusiune satirica la acêsta potere dôra neînvingibila, câ-ei tengurile filosofilor seriôsi, câtu și sagetîle satirei nu o potu impedeacă. — Femeile întiepte, și între aceste mai înainte de tôte Te numera pre Time frumôsa cecitôre, facu destulu erintietor starci lor sociale, inse totu-deodata sciu sê-si moderedie capriciele lor fatia cu fantasiele ce pretindu spese mari, și prin cari s'au întemplat atâte nenorociri, sêu celu puticenu neplaceri.

Înt'r altu chipu suntu modiste, acarora atelieru e cuibulu toaletelor, cari inse nu trecu peste marginele unui bugetu moderatu. — În salonulu unei modiste de aceste s. e. am vedîutu în dîlele aceste o toaleta de budoaru fôrte încantâtore. *Jup'a* acesteî erá de tafota neteda, alba, carea spre încingátore se lasá fôrte provalisîu, pana candu Bascuine-a de catifea (samatu) ciresîa, erá garnirata cu „guipure“ antice. Acêsta Bascuine remane deschisa și lasa sê se vêda o chemiseta fôrte finu brodata, și infrumsetiata cu dintele.

Langa acêsta erá o toaleta fôrte deliciôsa de balu, carea erá destinata pentru o dômnă mare din Spania; o *Jupa* cu garnitura à la Reine Hortense de tilu fôrte infoiatu. Cam la 25 centimetri de la margine însusu, o girlanda de hortensie câtava aredica unu velu de tilu, prin carea se vede ca și candu *jup'a* ar fi multiplicata. Peptulu, câtava *décolleté*, e garniratu frumosu cu crengi de hortensie. Totu aceste flori, aduse pe ambii umeri, peste o cheutôre de auru, implinescu manecile îndatinate.

O alta toaleta de balu, are o „*jupe premièr*“ de *gaze* de matasa alba, care pretutindene e garnirata cu volante mici, tivite cu satinu albu. Acêsta *jupa* e de-

corata cu o impletitura grôsa de satinu, care e cosuta la partea de giosu. Partea de susu e acoperita cu alta mai mica „*jupe athenienèr*“, carea e facuta din catifea veneta deschisa. O dublura de satinu albu se deschide în dôiue pârti, pentru dôiue vergi de dintela, acarora capete suntu infrumsetiate cu ciucuri frumosi. Pârtile deschise ale *jupei atheniene* sunt tivite cu „*Choux*“ e garnirate bogatu cu „*Cœurs de brillants*“. Peptulu e taiatu în patru anghiuri; garniratu cu dintele și ciucuri. — Unu Galon infrumsetiatu cu brilante lèga peptulu și la maneci forméda o încrețitura.

Între cele lalte toalete pretiôse fôrte ni atrase attentionea unu vestimentu de nunta din tiesetura armenesca, cu indoitara dupla pe subpanura de atlasu cu dôiue siruri de garnitura. Peptulu *à la vierge*, unu velu lungu în stilu anticu, cu cordele d' orange și jasmínu, catra aceste unu buchetu corespundictoriu — sunt uneltele acestui vestimentu.

Dômnelor tenere suntu de recomandatu frumusu modelu de paleria mai alesu din plisa rosa, și infrumsetiata cu tafota, cu marce de argintu în gustulu clinu, dupa o înnodatura dôiue capete lungi lasate îngiosu.

O alta paleria de catifea violeta e infrumsetiata cu o péna totu în acêsta colóre și cu dintela négra împistritita cu puncturi de auru și margele albe.

Pentru visite ar fi de recomandatu, o paleria de catifea négra, decorata cu catifea d' orange-rosia. De și acêsta e o nuantia tare, totusi neci decâtu sê cugetâmu câ e neplacuta sêu neacomodata gustului bunu. Pén'a e de colôrea paleriei, dintele à la Tanchonotte, sierpuituri de cordele (prime) pe fundamentu deliciôsu, facu pârtile constitutive.

Din coafure suntu mai de însemnatu urmatôrele „*bonnet-coiffare*“. Fundamentulu e de blonda alba, prin carea suntu trase nesece masie albastre de atlasu, pe cari suntu stelatie de aru. În partea stanga se vedu flori venete, cari se întrunescu aci cu blond'a infoiata.

În confectiuni celu mai graciosu modelu de iërna, e acelu ce pôrta numele „*Princesse Mathilde*“. E facutu din catifea, pe pusenare cu garnitura de margele,

Modele de brodăria francească.

cari astufelu se estindu, că par-
tea de susu in amendoué laturile
e garniruita.

Garnitur'a depe margine in-
cingandu pusunarele, trece spre
uneri, unde se unescu platele
bogate, cari trecu peste maneci.
Totu acestu ornamentu cu ciu-
curi (cuasturi) in margele de
achatu e si pe spate, pana la
talia. Părțile din giosu ale man-
ecilor suntu garniruite cu bor-
dure late, pe peptu nasturi
(bumbi) mari.

Asia dara cu acésta ocaziune
avui onóre a descrie frumóselor
cetitóre unu tablou de moda, si
daca e adeveru ceea ce canta
glumetiulu, că :

„Suntu multe damicele,
Plapande floricele,
Cuprinse de unu doru,
Ca 'n tóta viéti'a lor, —
Ma chiaru si dupa mórte
Sê fia imbracate :
Precumu chiaru e prescrisu
Mai nou de la Paris !

asia speru si eu, că celu pu-
tieniu in *viéti'a* vor' primí cu
placere inseciántările mele des-
pre mod'a din Paris.

La revedere !

NOTITIE DE FOLOSU.

*Cum se spela tieseturile de matasa
ca sê nu-si pârda fati'a.*

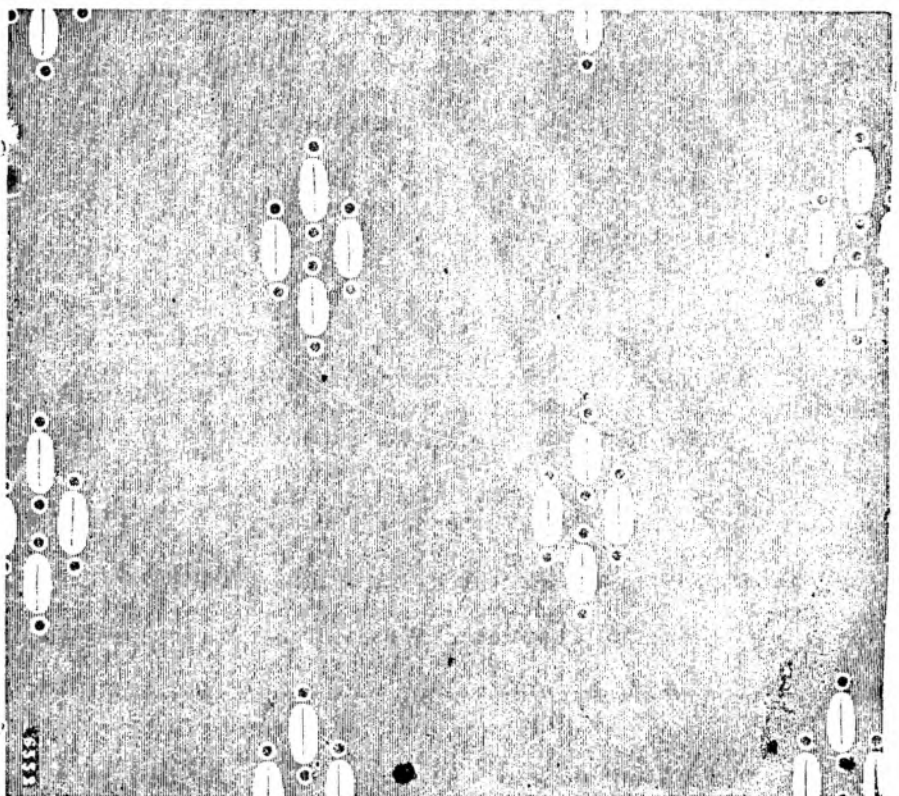
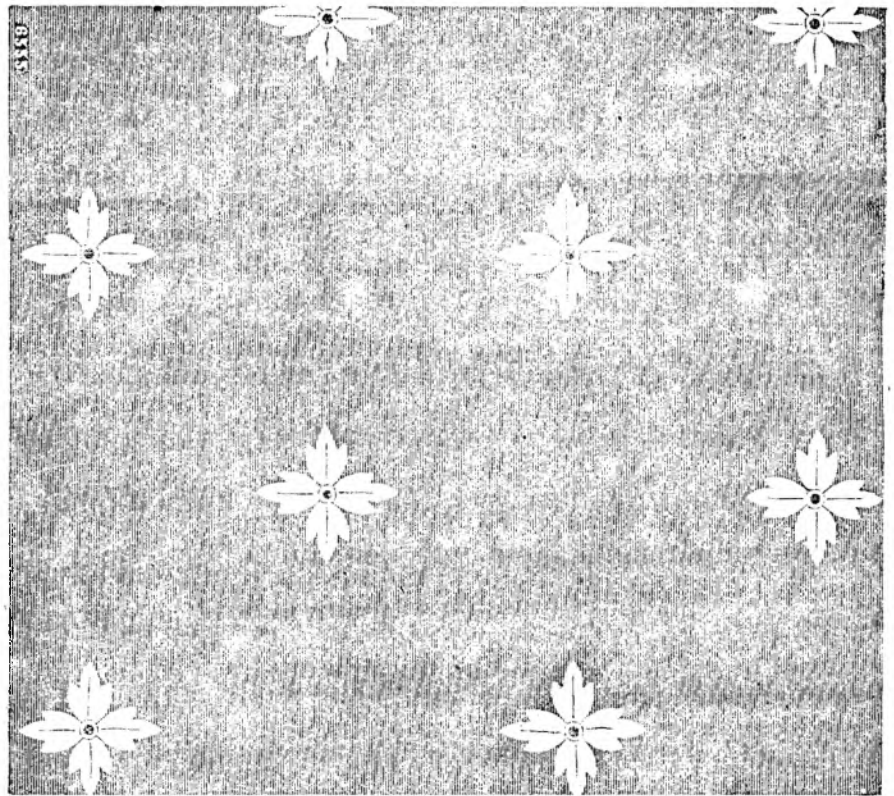
In 10 pundi de apa pune unu
pundu de amoniacu si cu asta
se póte spelá matas'a cea mai de-
licata la fatia ca nu numai fati'a
mai nainte avuta, dar si splen-
dórea mai antâiu avuta si va
recepătă, intr' asta apa numai
odata debue spelata bine si apoi
limpedita in apa rece si debue
uscata si togladita pe fatia.

Maria Ch.

*Ce avemu de a face ca sup'a fer-
bendu in óla sê nu fuga in focu.*

Daca inainte de a pune carne
in óla la focu sê fierba, se va
unge gur'a ólei pe din laintru
cu untu ne sleitu sup'a va fierbe
insetu si neci odata nu-va curge
in focu.

Maria Ch.

Ce e nou ?

** (In nrulu *vinitoriu*) între alte obiecte interesante vomu comunicá si unu tablou frumosu, ce va infatísiá deschiderea dietei din Ardealu; ér in fruntea foiei vomu aduce portretulu unui membru de frunte alu acelei diete, alu carui nume numai pentr' acea nu-lu spunemu înainte, ca suprinderea sê fia atâtu mai mare.

** (La deschiderea dietei) vor vini din mai multe locuri trasuri separate, cu pretiuri scadiute. Biletele cumperate la locul plecârii vor avé valóre si pentru rentornare pana la 18. dec.

** (Ablegati romani.) De la esîrea nrlui trecutu s'au alesu urmatorii ablegati romani: DD. Andreiu Mocioni, Georgiu Mocioni, Antoniu Mocioni, Aloisiu Vladu, Dr. Iosifu Hodosiu, Sigismundu Borlea, Ioane P. Descanu, Dimitriu Jonescu, Florianu Varga, Sigismundu Popoviciu, Dr. Aureliu Maniu, Faur János, Joanovits György, Wéghseö Gellért, G. Ivascovicu.

Literatura si arte.

** (Calindariulu *Umoristului*) a esîtu de sub tipariu.
** (Dr'a *Elisa Circa*) a datu in Oradea-Mare la 29. noemv. unu concertu, despre care primimu urmatórea corespundintia :

Oradea-Mare, 30. nov. 1865.

In urma dar fuseram fericiți a ne incantá si noi de accentele deliciose ale viórei bravei nostre artiste, Drei Elisa Circa. Ah! cu ce sete o doriamu; si totusi ce pucina sperare nutriam de a o poté privi in midiluculu nostru. Da! filomil'a cerca dumbrave inverdítorie, paduri recoroze si gradine in floritorie, unde sê resune canturile sale armonioze; nu locuri parasite, nu arbori fara frundia. Si Oradea-Mare, alu carei nume deveni acum prea ominos inaintea romanimei pentru indolintia si indiferentismulu nostru catra totu, ce este natiunalu, cu ce dreptu ar fi potutu pofti ea, ca sê o ceree o artista, care in verce alte parti locuite de romani potea fi sigura de o imbracisare mai caldurosa, de o spriginire mai ferbinte?! Cu atâta ni fu dar mai placuta suprinderea, cu atâta e mai mare recunoscintia nostra catra gratios'a artista pentru placerile, ce ni le-a castigatu cu arculu seu farmecatoriu.

Primulu concertu datu de Dr'a Circa la 29. nov. ser'a in sala „Vulturului negru“, justificá pe deplinu tote laudele, ce le cetiramu despre talentu-i frumosu prin diurnalele natiunale si straine. Man-a-i frageda porta arculu cu o prestetia, cu o usioratate, la care multi dintre artistii cei mai straluciti ai Europei au ajunsu numai dupa ani plini de esperiintie, dupa studie indelungate. Sunetele cele mai diferite, cele mai maestrite, scie a le scote atâtu de naturalu de pe cordele mute, in catu pare câ nu a trebuitu sê le invetie neci odata, pare câ au fostu totudéun'a proprietatea ei.

De asta data avuram fericeirea a audí de la Dr'a concertanta 5 piese, de natura forte diferita si pline de greutati tehnice: „Concertu“ de Beriot; „La Melancholie“ de Hellmesberger; „Rapsodia magiara“ de M. Hauser; „Piesa romana“ si „Yankee Doódle“ de *Vieuxtemps*. Abiá e de lipsa a insemná, câ succesulu cu care a executatu Dr'a Circa fie-care piesa, i secerá aplause dese

si eschiamatiuni de placere. Dar placerea cea mai mare o-a provocatu totusi *pies'a romana*, care a si trebuitu sê o repetiesca. O viua emotiune domniá pe tote feciele; toti pareau a suferi de dorerea, ce suná de pe cordele viórei romane; ah! artea nu va gasi neci odata accente mai adeverate pentru dorere, decâtu cum sunt cele ale pieselor romane.

Acompaniarea pe pianu de Dr'a *Rosalie Kirch* fu destulu de buna.

Au mai cooperatu la acestu concertu D. I. Székáts cu invetiachelulu seu *Colomanu Heppes* cu o piesa pe pianu, si band'a militara din bunavointia catra concertanta cu succesu bunu.

Publiculu nu pré numerosu, dar alesu, a constatu mai mare parte din romani, germani si evrei; magiarii abiá au fostu reprezentati; dintre romani inca amu fi doritu sê mai vedemu de facia pre unii, pre cari i cercamu in daru.

Concertulu alu doile va fi Domineca in 3. dec.

Gâcitura numerica.

9. 12. 14. 15. 7. 8. Din elu la serbatori canta;
9. 10. 11. 12. 5. Intre santi e cea mai santa;
1. 8. 11. 18. Din pétra cu greu se scóte;
6. 9. 12. 11. 4. 5. E o tíera vechia fórté;
9. 12. 13. 11. 13. 5. Ori ce cu ea se 'ndulcesce;
9. 10. 11. 13. 3. Multu pamentu ea cutrupesce;
9. 10. 11. 12. 8. 16. 18. Erou mortu de mii de ani;
9. 12. 13. Multe s'ai d' aceste 'n bani;
17. 18. 17. 8. Óspele placutu din Mainu;
2. 3. 9. 10. 12. 13. Lui Cristu i-a adusu trei Crai;
1—18. Densulu e unu literatu,
Sê traiésca 'ndelungatu!

Iosifu Olariu.

Deslegarea gâciturei de siacu din nrulu 16:

„Unde-su tempii de marire
Ai stramosilor romani,
Ce moriau cu vitegia
Resbunandu-si pe pagani?
Dragi copii ai romaniei
Voi ce póte a-ti uitatu,
Câ pe campii bataliei
Mosii vostri au picatu?!

Georgiu Sionu.

Deslegare buna primiramu de la domnele: Luisa Traila nas. Macsin, Eufimia Popu nasc. Aranyosi, Cristina Barbu nasc. Berghianu; de la domniórele: Irina Popu, Elena Nicolau si de la domnii: Georgiu Lorintiu, Grigoriu Tamás, Ioane N. Ciureu, Ioane Joanovicu, Lazaru Huza, Juliu Porutiu.

☞ Cu esemplare complete din inceputulu lui Optomvre mai potemu inca sierbi.

☞ Pentru stim. prenumeranti noi la nrulu presinte alaturámu cól'a a siiesa din romanulu „Columb'a“.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**